

REPUBLIKA SLOVENIJA

SI-PASS

Podpisnik: Voljko Bernard

Izdajatelj: SI-PASS-CA

Št. potrdila: 8928a56a0000000575790ba

Potrdilo veljavno od: 01.07.2025 do 01.07.2030

Čas podpisar: 10:52 14.09.2025

PREGLEDNICA PODANIH PRIPOMB ZA

naslov gd.mope@gov.si

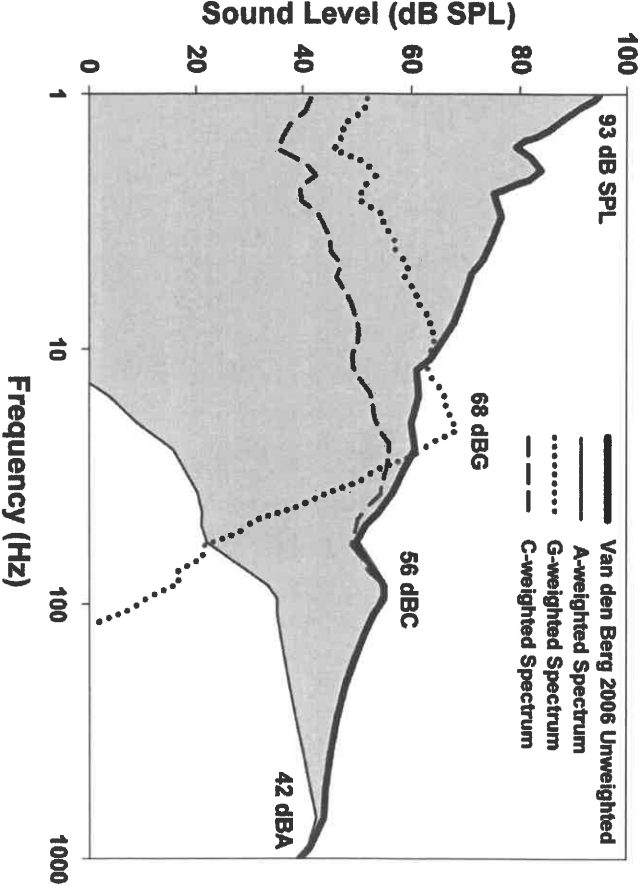
Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju

Predlagatelj in kontaktna oseba:	Naslov in telefon (izbirno):	Datum:
Alpe Adria Green - mednarodno društvo za zaščito okolja in narave	Prešernova 26, 4270 Jesenice	14.9.2025
	info@alpeadriagreen.com	

OPOMBA na naslov preglednice. Razvidno mora biti tudi: organ, ki pošilja v razpravo, rok za oddajo in časovni razpon razprave

Št. člena in odstavek	Predlog spremembe predlagane določbe	Utemeljitev
Manjkajoči členi	Zahtevamo uvrstitev urejanja hrupa VE v to uredbo. V predlogu uredbe (UREDBA) namreč manjkajo členi za urejanje hrupa vetrnih elektrarn. To je treba nujno uvrstiti, ker obstajajo načrti za umeščanje vetrnih elektrarn (VE). Obstoječa uredba nima hrupa VE, kljub temu se v načrtih umeščanja VE oslanjajo nanjo. Edina omenba VE v UREDBI je v 3.členu (izrazi) pod "naprave". Vendar tudi pri napravah ni zajet nizkofrekvenčni hrup (NHF), ki ga emitirajo VE. Ta je sestavljen iz hrupa pod 200 Hz in hrupa pod 20 Hz = infrazvok, obremen pa še iz najbolj škodljivih pulzov (amplitudna modulacija). Nizkofrekvenčni hrup emitirajo tudi zunanje enote toplotnih črpalk in večjih klina naprav. Prejemamo pritožbe ljudi, ampak manjka predpis. UREDBA o hrupu VE ne sme biti osnova za določevanje najmanjše razdalje vetrnic do hiš, vrtcev, šol, delovnih mest, vikendov, turističnih kapacitet, lovskih koč, kot se to zdaj	Varuh človekovih pravic je zahteval 3.5.2024, da se nizkofrekvenčni hrup uvrsti v uredbo. MOPE je obljubil, da to stori do konca leta 2024, pa ni. https://www.varuh-rs.si/obravnavane-pobude/primer/nespostovanje-pravne-drzave-in-nerazumno-zavracanje-pomoci-drugega-resorja-botrujeta-zastolu-pri-nov/ UREDBA uvaža kazalce zgolj v dBA za slišni hrup, ne pa za manj slišni oziroma neslišni. Dejansko prisoten celoten okoljski hrup oz. vibracije zraka se merijo po standardu v dBZ, UREDBA mora vsebovati tudi kazalce v dBZ (prej dBLin). Za dokaz in prikaz prilagamo predavanje dr. Pereire v Ljubljani leta 2018, obremen z vplivom hrupa VE na zdravlje: https://www.youtube.com/watch?v=sa2_dqLDmGk&t=256s https://www.youtube.com/watch?v=ZXGZ3OYkRE&t=101s angl. verzija Če UREDBA ne bo vsebovala hrupa VE, bodo prebivalci v bližini VE, tako kot zdaj, brez pravne varnosti in bo kršen 2.člen Ustave RS, da je Slovenija pravna država in še drugi predpisi.. Dokaz za to so pritožbe prebivalcev Dolenje vasi, pod vetrnico, ki jih s hrupom ponoči budi ali jim ne da spati, pa so najbližji 850 m stran. Inšpektorji so izjavili, da ne morejo ukrepati, ker ni predpisa o hrupu VE. Dokaz so strokovne meritve hrupa te vetrnice, objavljene na mednarodnem posvetu v Ljubljani o hrupu VE v organizaciji Slovenskega društva za akustiko (SDA 15.1.2020).

	dogaja in je povsem arbitrarno, brez strokovne osnove. Potrebno je izdelati poseben predpis o najmanjši razdalji.	Diagram kaže hrup posnet s filtrom A, levo in desno brez filtra A. Pri slednjem je ugotovljen hrup tudi 70 dBLin, po standardu dBZ. Na spodnji sliki levo vidimo tipičen A vrednoten spekter za večjo VE, na sliki desno pa neutrežen spekter. Spekter njenega hrupa pada približno s 4 dB na oktavo. Slika 11. A vrednotena (levo) ter neutrežena (desno) spektralna analiza za dnevne meritve Iz levega diagrama je razvidno, da filter A vedno bolj zmanjšuje obstoječi hrup proti nizkim frekvencam. Na skrajni levi je oznaka frekvence 12,5 Hz (kar spada v območje infrazvoka), kjer ta filter izmeri le še 5 dBA. Pravi hrup (vibracije) vetrne elektrarne dobimo, če filter A odstranimo in na skrajni levi desnega diagrama ravno tako pri frekvenci 12,5 Hz, izmerimo dejanski hrup vetrne elektrarne, ki znaša blizu 70 dB. To pa je izredno velika prekoračitev znosnega hrupa in je povsem nesprejemljiva za prebivalce. Posebno se to pozna ponoči, saj ta hrup zaradi nizke frekvence (velike valovne dolžine) prodira skozi zaprta okna, v stanovanjih pa se lahko še ojača zaradi resonance (odbojnih vibracij med stenami). Zato bi morali meriti hrup vetrnih elektrarn tudi v stanovanjih. Pa še z dodatno zahtevo, da se merijo pulzi vibracij in ne povprečje kot sedaj predvidevajo neprimerni predpisi. V povprečjih se pulzne vibracije zabišejo, čeprav so glavni vir škodljivih vplivov na zdravje. Še en dokaz, da je izražanje hrupa v dBA za VE nestrokovno, kaže naslednji diagram:
--	---	--

		 Iz znanstvene literature: https://docs.wind-watch.org/Salt-Kaltenbach-BSTS-2011.pdf (2011), ki obenem razkriva škodljivost nizkofrekvenčnega hrupa VE. Po 14 letih od tega prispevka smo še brez uredbe, ki bi vsebovala hrup VE. Zato je nujno, da UREDBA vsebuje hrup VE. 18. člen ZVO-2, naveden v UREDBI kot ena od pravnih podlag za izdelavo UREDBE, vsebuje navedbo: (2) <i>Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) določi mejne vrednosti emisije, ki pri običajnih pogojih obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti ne smejo biti presežene.</i> V 3. členu UREDBE je med napravami navedena tudi vetrna elektrarna. Vendar UREDBA ne vsebuje mejnih vrednosti emisij za vetrne elektrarne, pri katerih so emisije zelo različne od drugih naprav.
Splošno Preambula	UREDBA ni v skladu z ZVO-2 in kot taka nesprejemljiva.	

	Zato jih SZO (WHO) obravnava posebej v Smernicah 2018. Na str.85 Smernic beremo: <i>Hrup, ki ga oddajajo vetrne turbine, ima druge značilnosti, vključno z ponavljajočo se naravo zvoka vrtečih se lopatic in vplivom atmosfere, ki vodi do spremenljivosti amplitude modulacije, kar je lahko vir nadpovprečne motnje (Schäffer et al., 2016). To ga loči od hrupa iz drugih virov in ni bilo vedno ustrezno opredeljeno.</i> <i>Standardne metode merjenja zvoka, ki najpogosteje vključujejo A-ponderiranje, morda ne zajamejo nizkofrekvenčnega zvoka in značilne amplitude modulacije hrupa vetrnih turbin (Council of Canadian Academies, 2015).</i> Smernice 2018 boleajo z odsotnostjo več znanstvenih člankov o hrupu VE in škodljivem vplivu na zdravje. Npr.: dr. Kelleya iz 1985 ne poznajo. Njegova znanstvena študija hrupa VE dobro opiše problem pulznega hrupa, med drugim in hrup v notranjosti bivališč zaradi hrupa VE (resonanca). Ministrstvo za energijo (DOE) v ZDA je že leta 1985 financiralo raziskave vpliva hrupa vetrnih elektrarn na ljudi. Dr. Kelley, Solar Energy Research Institute, Wind Energy Section, ZDA, je v več člankih podrobno predstavil meritve zunaj in v prostorih domov prebivalcev in dokazal škodljiv vpliv hrupa vetrnih elektrarn na človeka. Modernejše turbine večjih moči in višin oddajajo še bolj zdravju škodljiv hrup kot vetrne elektrarne starejšega tipa. Na spodnji sliki je prikaz tega hrupa, kjer se vidi, da pulzi dosežejo nivo preko 100 dB. Zato so pulzi tako nevarni. Na sliki spodaj so širje pulzi, ki so nastali, ko je krak vetrnice šel mimo stebra. Ugotovljeno je tudi, da s časom obratovanja VE občutljivost na hrup VE raste.
--	---

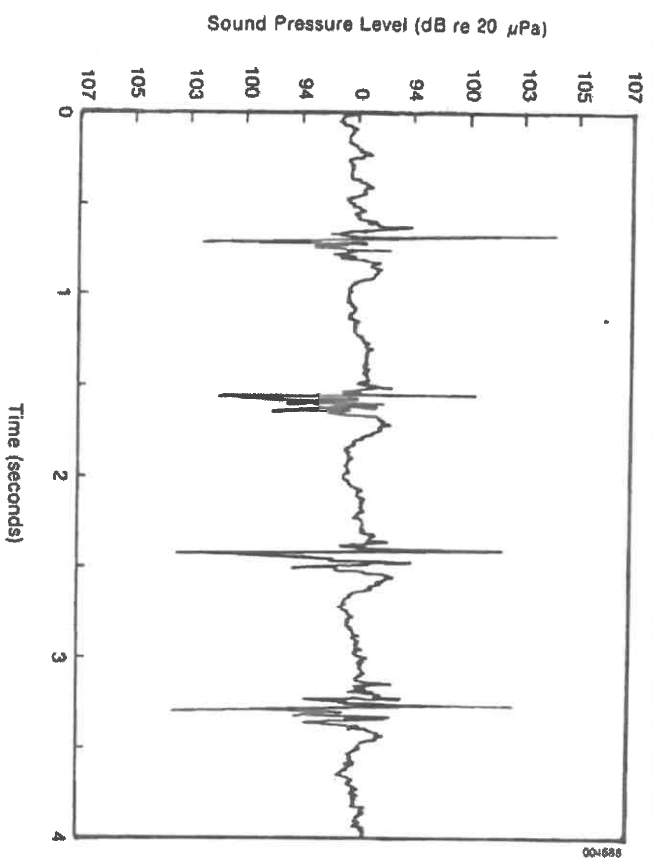

Figure 3-3. Typical Pressure-Time Plot of MD-1 Acoustic Emissions Containing Strong Period Impulses. (Two complete rotor revolutions and four blade passages)

V/r.

<https://docs.nrel.gov/docs/legosti/old/1166.pdf>

Infrazvočni pulzi, vibracije zraka, imajo škodljiv vpliv na naše notranje organe. Gre za vznbijanje resonance zaradi lastnih frekvenc organov v območju infrazvoka. Pa poglejmo lastne frekvence notranjih organov (v Hz – hercih, t.j. nihajih na sekundo), povprečno frekvenco in območje, ker smo pač biotsko raznovrstni: srce ~ 1 Hz (0,2 – 2 Hz), možgani ~ 10 Hz (7 – 13 Hz), pljuča in dihalni sistem ~ 5 – 40 Hz, krvni obtok 0,05 – 0,3 Hz, oči ~ 19 Hz.

		Učinki so pri ljudeh lahko različni, simptomi tudi, zato so vpeljali izraz za zdravstvene težave vibro-akustični sindrom (VAD). Vendar je treba poudariti še, da zdravje ni samo odsotnost bolezni, ampak tudi kvaliteta življenja (po SZOWHO), ki je z VE ogrožena. Brez predpisov pa so ljudje brez pravne varnosti.
3. in 5. člen		Hrup VE ima posebne značilnosti (LFN, IF, AM), ki jih A-filter podcenjuje; mednarodne prakse (Danska, Avstralija) že vključujejo pribitke in posebne meje.
Splošno Obrazložitev Razlogi Razlike od obstoječe uredbe		Navajanje pravne podlage še ni razlog za izdelavo tako pomanjkljive UREDBE v tem času. Razlog bi lahko bil zahteva Varuha človekovih pravic glede uvedbe nizkofrekvenčnega hrupa. Vendar tega ni v UREDBI. Odsotnost obrazložitev onemogoča učinkovito sodelovanje javnosti. Npr: zakaj dovoljevanje večjega hrupa ladjam?
Splošno Monitoring		Uvesti stalni nadzor z javno dostopnimi podatki. Omogoča transparentnost in sprotno preverjanje skladnosti z mejnimi vrednostmi.
2. člen		Prepreči preširoko tolmačenje izvzetij in omogoča enako varstvo pred hrupom.
12. člen		Inspektorji pokrivajo več področij, nimajo vedno specializiranega akustičnega znanja.
3. člen		Tudi manj prometne ceste lahko presegajo meje zaradi bližine objektov; CNOSSOS-EU podcenjuje hrup pri cestah, oddaljenih <10 m od občutljivih objektov.

23. člen	UREDBA napačno vključuje pasivno zaščito kot eno izmed glavnih rešitev Črtati 3., 4., 5. točko; uvesti obvezno hierarhijo ukrepov: preprečevanje, zmanjšanje pri viru, zmanjšanje prenosa, pasivna zaščita kot zadnja možnost .	Skladno z Direktivo 2002/49/ES in priporočili WHO: dolgoročno učinkovitejše zmanjšanje hrupa.
4. člen	Splošna definicija I. stopnje Izrecno vključiti naravne parke, Natura 2000, varovana območja; posebne meje za občutljive vrste; metodologija ocene vpliva na favno.	Zagotoviti tudi varstvo narave in živali pred hrupom; skladno z evropskimi direktivami.
Splošno	Predlagamo, da se obstoječi predlog UREDBE umakne ter da se na strokoven in zakonit način pristopi k pripravi nove uredbe tako, da: - se pripravijo strokovne podlage, ki bodo upoštevale najnovejše smernice in spoznanja znanosti (WHO, EEA...) o škodi, ki jo povzroča okoljski hrup ter o tem, katere so sprejemljive ravni hrupa, - se pripravi študija o vplivu predlaganih rešitev na zdravje prebivalstva, - se pripravijo alternativne rešitve, - se na podlagi prej navedenih ugotovitev pripravi nov predlog, ki bo upošteval cilje ZVO-2 in mejne vrednosti določal na ravneh, ki ne bodo imele škodljivega vpliva na zdravje, za obstoječa preseganja pa predpisal načine in časovnice za njihovo zmanjšanje, - se nov predlog ponovno predstavi javnosti, skupaj z vsemi prej naštetimi dokumenti in se omogoči široko razpravo z javno obravnavo, da lahko skupaj najdemo boljše rešitve.	UREDBA, ki naj bi bila v osnovi namenjena varovanju pred prekomernim obremenjevanjem z okoljskim hrupom niti v eni točki ne upošteva novih spoznanj o škodljivih posledicah tovrstnega obremenjevanja za zdravje ljudi. Svetovna zdravstvena organizacija na osnovi utemeljenih analiz in raziskav povsem nedvoumno predstavlja, katere so tiste vrednosti hrupa, pri katerih še ni posledic za zdravje in te vrednosti so drastično nižje, kot jih dovoljuje UREDBA. To je tudi v nasprotju z načelom previdnosti (10. člen ZVO-2) in načelom preventive (9. člen ZVO-2). Predlagane, izjemno visoke mejne vrednosti so določene popolnoma arbitrarno, brez pojasnila, zakaj, ter tako ne omogočajo učinkovitega sodelovanja javnosti (PRILOGA 1). Kar je zdaj v III. območju je treba prestaviti v II. območje. Predlagane mejne vrednosti in izjeme, ki dopuščajo in legalizirajo povečevanje obremenjevanja, so s tem tudi v direktnem nasprotju z namenom in cilji ZVO-2 (4. člen). Gradbiščem je omogočena posebna obravnava, ne glede na siceršnje stopnje varstva pred hrupom in to brez časovne omejitve – zopet brez pojasnila ali utemeljitve, zakaj. Hrup iz gradbišč ogroža zdravje prav tako kot drugi viri hrupa, zato ni prav nobenega opravičila za drugačno obravnavo, razen koristi in dobičkov investitorjev, seveda na račun javne zdravstvene blagajne.

